

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, Biskupia 4. Telefony: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2—3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Administracja czynna od godz. 9—3 popoł. Rękopisy Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 12—1 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Biskupia 4. Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 3 zł., z odbiorem w administracji 2 zł. 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetryowy przed tekstem—75 gr., w tekście 60 gr., za tekturę—30 gr., kronika redakc., komunikaty—10 gr., za mm. jednosp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, za zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Orientacja Łotwy PAKT CZTERECH

Obrady Małej Ententy Sprawa paktu 4-ch i rozbrojenia.

Przed czterema laty, w kwietniu 1929 r. odwiedziła Łotwę delegacja warszawskiego Towarzystwa polsko-łotewskiego składająca się z przedstawicieli polskich sfer politycznych i gospodarczych. Biorąc udział w tej delegacji dałem po powrocie wyraz w paru artykułach swoim wrażeniom z wycieczki pod kątem naszych co do Łotwy zainteresowań. Był to najogólniejszy szkic ówczesnej sytuacji politycznej i gospodarczej naszego północnego sąsiada. Kilku dniowy pobyt w Łotwie po czterech latach nie może, oczywiście, służyć za podstawę do analizy i oceny przemian, które w tym okresie nastąpiły. Mimo to nasuwają się pewne fragmentaryczne uwagi z kompleksu tych spraw łotewskich, które szczególnie interesować muszą opinie i politykę polską.

Nie można negować tego faktu, że w politycznych nastrojach Łotwy w stosunku do Polski i nastąpiła zmiana na lepsze. Złotym jest im nastroje nigdy nie były. Ale cechowała je zawsze bierność i rezerwa, przechodząca czasami w nieufność. W okresie rozgrywki z Sowiecami i Litwą przed 10—12 laty Łotysy żyli różne podejrzenia co do zasięgu terytorjalnych i politycznych aspiracji polskich. Zagrożeniem wydawał się im nietylko 6 mln naddwuniskich, ale nawet Letgajla (oddziłek mapy przyszłej Polski, złożonej konferencji pokojowej w Wersalu przez R. Dmowskiego). Napięte stosunki polsko-sowieckie po traktacie ryskim oraz ogólnie słaba pozycja Polski na zewnątrz wywoływały, zwątpienie w siłę i stałość czynnika polskiego na wschodzie europejskim. Maksymną politykę łotewską stało się: nienarażanie się na Sowieci i uregulowanie z nimi stosunków w ten sposób, aby w sprawie dostępu do portów bałtyckich Łotwa nie była w Moskwie odczuwana jako przeszkoda, którą trzeba usunąć. Dopóki więc wisiła stale w powietrzu groźba konfliktu polsko-sowieckiego. Łotwa unikała starannie zbliżenia politycznego z Polską, aby nie być wciągniętą w spodziewane powikłania i nie narażać się na Moskwie.

Istniał ponadto przewlekły spór polsko-łotewski. Mejerowicz, dążąc do utworzenia bloku bałtyckiego, nie chciał zniechęcać Litwy i trzymał się polityki ścisłej neutralności, zwłaszcza dopóki ten spór znajdował się w stanie płynnym. Ale i dotąd, chociaż od dawna już stracił on swoją ostrość, stanowisko Litwy niezmiennie komplikuje nietylko stosunki polsko-łotewskie, lecz w ogóle polityczną sytuację nad Bałtykiem.

Odpadły jednak tamte, główne przyczyny obaw łotewskich. Odprężenie polsko-sowieckie ogromnie wzmożono w oczach Łotyszów pozycję Polski na wschodzie, z drugiej zaś strony nadzieje na wielkie korzyści z traktatu handlowego z Sowiecami w dużym stopniu zawiodły. Przyjaźń z Polską przestała być dyskutowana w Moskwie na niekorzyść Łotwy. Jest to niewątpliwie najważniejsza przyczyna ozięblecia się nastrojów łotewskich względem Polski.

Drugą kolei jest wybuch hitlerizmu w Niemczech i wznowienie hasła „Drang nach Osten”, jeżeli jeszcze nie w czynach, to w enuncjacjach i literaturze politycznej. Partii rządzącej. Łotysy zdają sobie sprawę, że jakkolwiek rewizjonizm niemiecki im bezpośrednio nie zagraża, to jednak niebezpieczeństwo tkwi dla nich w programie wschodniej polityki trzeciej Rzeszy, reprezentowanym przez Rosenberga, urodzonego w Tallinie i wychowanka politechniki ryskiej. Na tle tego programu ludność niemiecka w Łotwie nabiera znaczenia zgola innego, niż dotychczas.

Nie ulega wątpliwości, że organizacyjne jest już ona teraz wier-nym eksponentem rządzącego w Rzeszy obozu. Ma stamtąd rozkaz trwać na miejscu za wszelką cenę, nie opuszczać żadnej placówki, nie rezygnować dobrowolnie z żadnej znajdującej się w jej rękach wartości kulturalnej lub ekonomicznej. Stary dziennik niemiecki „Rigasche Rundschau” stanął pod znakiem swastyki, mimo zachowania niezbędnych pozorów, a zasłużony jego i wpływowy redaktor, dr. Paul Schiemann został „urlopowany” według praktykowanego codziennie w Niemczech zworu. Znaczna część ludności niemieckiej Łotwy, odsunięta od udziału w pracy państwowej i publicznej, wypierana powoli z życia gospodarczego, znosi wielkie przywileje, cierpi nawet wprost biedę, jednakże jej zwartość i karność organizacyjna jest podziwu godna. Głównym jej oparciem jest kapitał niemiecki, zajmujący w życiu ekonomicznym Łotwy bardzo silną pozycję.

Na swej drodze, wiodącej do ujścia Dźwiny i dalej, napotyka program hitlerowski dwie zapory: polskie Pomorze i litewską Kłajpedę. Nierówna jest ich wartość. Pomorze będzie bronione całą siłą 30-miljonowego państwa. Kłajpeda ulegnie naturalnej absorpcji. Politycy łotewscy nie kryją swoich obaw przed powrotną falą niemieczyzny w razie wysadzenia bramy pomorskiej przez napór niemiecki. Wysoce oceniając bezwzględna odporność Polski, obawiają się przewagi liczebnej przeciwnika. W długiej rozmowie ze mną jeden z najwybitniejszych polityków łotewskich, b. minister spraw zagranicznych, przywódca socjal-demokraty, obecnie mianowany posłem w Paryżu, p. Cielens, wyraził przekonanie, że najpoważniejszym zagrożeniem polskiej polityki zagranicznej jest jego zdaniem ułożenie się na wypadek zaczepki niemieckiej z Sowiecami w sposób zaprzeczający nam, z ich strony i, zw. życzyli neutralność, oraz dopuszczalną w tych granicach pomoc.

W Łotwie szczerze ubolewają nad stanowiskiem Litwy wobec niemieckiego pochodu na wschód. Niestety, rady i inspiracje ryskie, idące w kierunku oderwania Litwy od wozu niemieckiego, uderzają w mur zasłepienia, wywołując nawet odruch niechęci w stosunku do pośrednika. To niezmiennie szachuje dobre chęci polityków łotewskich, którzy widząc potrzebę ugody polsko-łotewskiej, nie znajdują koncepcji, mogącej być przyjętą za podstawę przez obie strony.

Niezależnie od sprawy niebezpieczeństwa niemieckiego, polityka Litwy stwarza trudności Łotwie również w innej dziedzinie. Dzisiejsza orientacja polityczna Litwy czyni bezprzedmiotowymi wszystkie próby zakwalifikowania sprawy małego związku bałtyckiego (Estonii, Łotwy i Litwy). Wprawdzie ta słuszną idea i w Łotwie nie zapuszcza głębszych korzeni i nie wysłała studium akademickich rozważań, jednakże niezawodnie, jest tam ona żywa, mimo dość jednostronnego, jak o tem się później przekonamy, jej ujmowanie w Rydze.

Polityka polska w stosunku do Łotwy ma dziś zadanie o tyle łatwiejsze, że ostatnio nastąpiło znaczne zbliżenie stanowisk obu państw w najważniejszych zagadnieniach politycznych. Solidarność nazwaną jest dziś zupełnie wyraźna, czego nie dałoby się powiedzieć jeszcze przed czterema laty. Wszystko to dotyczy jednak tylko politycznej strony naszych stosunków z Łotwą. Znacznie gorzej przedstawia się sprawa od strony gospodarczej. Tu nie widać nietylko polepszenia, lecz nawet są objawy zmian na gorsze. Trzeba im i ich przyczynom poświęcić kilka uwag oddzielnie.

PRAGA, (Pat). We wtorek 30 maja rozpoczęła się tu pierwsza konferencja Stalej Rady Małej Ententy. Na porządku dziennym obrad znajdowały się zagadnienia polityki międzynarodowej. Po zakończeniu obrad wydany został komunikat oficjalny, w którym m. in. jest powiedziane:

Ministrowie spraw zagranicznych przystąpili na posiedzeniu Stalej Rady Państw Małej Ententy do wymiany dokumentów ratyfikacyjnych organizacyjnego paktu Małej Ententy, podpisanego w Genewie 16 lutego r. Następnie przeszli do dyskusji o międzynarodowej sytuacji politycznej i zagadnieniach, dotyczących polityki zagranicznej ich państw, które znajdują się na porządku dziennym posiedzenia Stalej Rady w Pradze.

1) O ile chodzi o pakt 4 mocarstw zachodni, i ostatnie wzajemne rokowania o ten pakt, formułujący swe stanowisko w sposób następujący:

W swem oświadczeniu z dnia 25 marca 1933 r. wszyscy trzej ministrowie spraw zagranicznych państw Małej Ententy nakreślili zasady, któreimi powołano się na ich politykę w odniesieniu do paktu i oświadczyli, że:

a) Każda współpraca państw, mająca na celu uregulowanie zagadnień, które wyłącznie ich dotyczą jest pożądana i korzystna.

b) Państwa Małej Ententy nie mogą uznać, żeby służyło się sprawie dobrych stosunków między różnymi państwami przez umowy, które miałyby na celu dysponowanie prawami państw trzecich, — czy to w drodze konkretnych rozstrzygnięć, czy to przez nacisk na państwa inne, niż te, które umowy takie zawarły.

c) Ponieważ nie jest dopuszczalne dysponowanie majątkiem drugiego czy to pośrednio, czy bezpośrednio, ministrowie spraw zagranicznych Małej Ententy sformułowali 15 marca 1933 r. swoje najwyraźniejsze zastrzeżenia w sprawie ewentualnego zawarcia takich umów o wszystkich, co by dotyczyło ich praw i polityki.

Ze względu na nowe teksty, które rząd francuski, wierny wspólnej polityce Francji i Małej Ententy, zakomunikował jej i ze względu na obszerne informacje jakie rząd francuski nieustannie Małej Entencie udzielał w czasie wymienionych rokowań, Stala Rada Małej Ententy konstatuje następujące fakty:

że została definitywnie porzucona pierwsza wersja paktu, którego duch był przeciwny zasadom prawa między narodowego i prawom, wypływającym dla wszystkich pozostałych narodów z paktu Ligi Narodów. Nowe brzmienie paktu, zakomunikowane Małej Entencie, przysposobuje się do memorandum rządu francuskiego z 10 kwietnia r., wyznającego zasadę, że pakt 4 może dotyczyć tylko zagadnień związanych wyłącznie z interesami sygnatariuszy tego porozumienia. W ten sposób zadośćuczyniono obu zasadniczym zarzutom, wysuniętym w oświadczeniu Małej Ententy z 25 marca 1933 roku.

Dalej Stala Rada Małej Ententy stwierdza, że ministrowie spraw zagranicznych Małej Ententy przyjmują do wiadomości zapewnienia, dane im przez pozostałych przedstawicieli mocarstw zachodnich, sygnatariuszy ewentualnego paktu 4, o ile chodzi o granice akcji, jaką zamierzają przed-

sięwziąć w dalszym ciągu, o zupełnej nienaruszalności kompetencji Ligi Narodów, — zapewnia, w których sygnatariusze ewentualnego paktu oświadczają, że nie zamierzają je naruszać i wreszcie zapewnienia, o ile chodzi o zasadę jednomyślności w odniesieniu do art. 19 paktu Ligi Narodów.

Dalej ministrowie spraw zagranicznych stwierdzają, że rząd francuski, na podstawie dawniejszych wzajemnych zobowiązań, dał państwu Małej Ententy formalne gwarancje przeciwko wszelkim usiłowaniom rewizji. W związku z temi gwarancjami pakt 4 nie może stać się umową, której celem byłoby dążenie do osiągnięcia pośredniej lub bezpośredniej rewizji granic innych państw.

W tych warunkach państwa Małej Ententy posiadają dostateczne gwarancje, że pakt 4 nie mógłby zaszkodzić ich interesom i ufają, że decyzyje 4 mocarstw o dotyczących ich zagadnieniach, będą mogły być wzajemnie zbliżyć, wzmożenie ich ducha współpracy i przywrócić w ten sposób spokój w Europie, w szczególności w Europie Środkowej.

W sprawie rewizji postanowień terytorjalnych traktatów pokojowych ministrowie spraw zagranicznych Małej Ententy stwierdzają zgodnie, że za gadnienie rewizji granic ich państw dla nich nie istnieje. Niemniej nie mogą zasadniczo dopuścić, aby w celu rewizji wywierany był nacisk na którekolwiek państwo, ponieważ losy te-

rytorjum należą wyłącznie do właściwych czynników konstytucyjnych i do parlamentów.

Wreszcie stwierdzają, że przez poruszenie zagadnienia rewizji zatruwa się tylko wzajemne stosunki między państwami, podnieca się bowiem w ten sposób nadzieje nie do spełnienia i pomańcza przeszkody, utrudniające normalne stosunki między państwami.

2) W zakończeniu ministrowie państw Małej Ententy, omówiwszy prace konferencji rozbrojeniowej i zbadawszy sytuację i stan tych państw, przekonani, że rokowania genewskie będą mogły doprowadzić do pozytywnego rezultatu. Państwa Małej Ententy przyjmują plan rządu brytyjskiego za podstawę rokowań o przyszłą konwencję. Przyjmują dalej zasadę zjednoczenia armii kontynentalnych i zmniejszenia zbrojeń technicznych. Zgadniają się na zasadę równoprawienia, które musi być urzeczywistnione etapami, w ramach bezpieczeństwa wszystkich narodów. Poza tem uchwalają, że jak najściślej należą być na bardziej ściśle rozwiniętej skutecznej kontroli zbrojeń i kompetencji stałej rozbrojeniowej komisji genewskiej. Wreszcie są zdania, że do końca roku bieżącego winny być ukończone prace pierwszej konferencji rozbrojeniowej.

W dniu 31 maja odbędzie się dalszy ciąg konferencji państw Małej Ententy.

Prof. M. Górski rektorem S. G. G. W.

WARSZAWA, (Pat). W dniu 30 b. m. odbyło się posiedzenie delegatów Wydziału Szkół Głównych Gospodarskiego Wydziału, na którym dokonano wyboru rektora. W pierwszym głosowaniu wybrany został obecny rektor prof. Jan Sosnowski, który wyboru nie przyjął.

W drugim głosowaniu na rektora został wybrany prof. uprząy i nawożenia roli dr. Marjan Górski.

Spadek bezrobocia.

WARSZAWA, (Pat). Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy na terenie całego państwa, wyniosła w dniu 27 bm. 249.422 osoby, co stanowi spadek liczby bezrobotnych w stosunku do tygodnia poprzedniego o 4.148 osób.

Caillaux delegatem na konferencję londyńską.

PARYŻ, (Pat). Na czele delegacji francuskiej na konferencję londyńską stanie prawdopodobnie przewodniczący komisji finansowej Senatu Caillaux.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, (Pat). — DEWIZY: Londyn 30.03 — 29.73, Nowy York 7.51 — 7.55 — 7.47, Paryż 35.19 — 35.01, Szwajcaria 172.73 — 171.87, Berlin w obrocie nieof. 207.75. Tend. niejednorodna.

AKCJE: Bank Polski 74 — 73.50, Cukier 17.75, Lilipol 11, Starachowice 9 — Ten 1. niejednorodna.

DOLAR w obr. pryw. 7.40 — 7.41. — ogo —

Rozbrojenie w ciągu 10 lat.

PARYŻ, (Pat). Prasa donosi, że w pakiecie 4 przewidziana ma być kłauzula, że wszyscy 4 sygnatariusze w okresie 10 lat mają przeprowadzić akcje rozbrojeniowe.

O ileby wiadomość ta była prawdziwa, państwa, które nie biorą udziału w pakiecie 4, zgodziłyby się miały na odroczenie konferencji rozbrojeniowej do czasu zakończenia prac światowej konferencji ekonomicznej w Londynie. Poza tem prasa donosi, że protokół dodatkowy do paktu 4, który

Polska tworzy nowy blok państw?

Rewelacja dziennika francuskiego.

PARYŻ, (Pat). „Le Temps” w obzernym artykule, omawiającym zagadnienia paktu czterech, na podstawie informacji prasy zagranicznej, że Polska myśli o powołaniu inicyjatywy utworzenia nowego ugrupowania państw, w którym byłaby głównym czynnikiem. Koncepcja ta polega na związaniu trzech państw Małej Ententy z trzema państwami bałtyckimi: Litwą, Łotwą i Estonią, by tym sposobem zorganizować blok, łączący morze Czarne z Bałtykiem. Idea nie jest nowa, ale z punktu widzenia ogólnego należy wyrazić żal, że pierwszą pośrednią konsekwencją paktu 4 głównych mocarstw, zawartego w celu unicestwienia rywalizacji 2 głównych środków wpływu na los Europy, byłby podział Europy na dwa nowe bloki: wschodni i zachodni. W każdym razie zadaniem Francji — kończy swe uwagi dziennik — winno być przeszkodzenie tego rodzaju rywalizacji, a we właściwym momencie Polska powinna odegrać rolę łącznika.

WIADOMOŚCI z KOWNA

SENSACYJNE POGLÓSŁKI.

Redaktor duńskiej gazety „Ekstrabladet” zwrócił się telefonicznie do ministra Zauniusa z oświadczeniem, że redakcja „Ekstrabladet” otrzymała z Londynu następującą wiadomość: Emisarjusz Hitlera Rosenberg, bawiąc w Londynie przedłożył politykom angielskim nowy plan rozstrzygnięcia sprawy Korytarza Pomorskiego. Mianowicie między Polską a Litwą winna być zawarta umia, któraaby zapewniła Polsce dostęp do morza Bałtyckiego na obszarze Kłajpedy. Polska oścałaby wzamian Niemcom Korytarz i Gdańsk. Ta polityczna kombinacja wywołała w Londynie wielkie zainteresowanie. Rozpatrywano ją także w litewskich sferach politycznych. Minister Zaunius w odpowiedzi oświadczył, że pierwszy raz słyszy o takich planach. Minister Zaunius uważa plan ten za bezpodstawną plotkę. Posel litewski w Londynie Sidzikauskas nie mógł prowadzić w tej sprawie żadnych rokowań, gdyż w tym czasie znajdował się w Kownie. (Wjibi).

DOKŁA ROKOWAŃ HANDLOWYCH Z NIEMCAMI.

Jak wiadomo, 24 maja rozpoczęły się litewsko-niemieckie rokowania handlowe. Biorą z nich udział ze strony Litwy: dyrektor Departamentu M-stwa Spraw Zagr., prezes Izby handlowej iż. Dobkiewiczus i jako ekspert w sprawach Kraju Kłajpedzkiego prezes Kłajpedzkiej Izby Rolniczej v. Drossler. Ze strony niemieckiej występują przybyli z Niemiec delegaci rządu Rzeszy, radca poselstwa v. Schack, radca Goldmans, radca ministerstwa wyżywienia Müller i radca ministerstwa skarbu Zweek. Przy otwarciu rokowań byli obecni ministrowie Spraw Zagr. dr. Zaunius i posel niemiecki p. Zechlin.

Jak podają, rokowania potrwać dłużej czasu, ponieważ obejmują wiele punktów. Niemiecka lista punktów ma być bardzo długa i należy przypuszczać, że co do wpisania wielu z nich do porządku obrad wypadnie długo rokować, ponieważ zgola nie dotyczy ona spraw handlowych. Z punktów litewskich najważniejsze są: litewski eksport produktów rolnych i masy, wywołanie ważny punkt, dotyczący obniżenia niemieckiej taryfy kolejowej dla towarów litewskich przewożonych tranzytem przez Niemcy. Wywołuje ten punkt, ma wskazać delegacja litewska na zatarg litewsko-polski, który zmusza Litwę do eksportu swych towarów do Czechosłowacji, Austrii, Włoch i Szwajcarii jedynie kolejami niemieckimi. Litwa zmuszona jest korzystać z wysokiej niemieckiej taryfy kolejowej, chociaż mogłaby tańszym kosztem przewozić swe towary do pomienionych krajów przez Polskę, ponieważ różnica między niemiecką a polską taryfami kolejowymi jest bardzo znaczna. Ciągącąc zyski z przewozu towarów litewskich przez terytorjum niemieckie, wykorzystują zarządem Niemcy dla swych interesów handlowych odseparowanie Litwy od Polski. (Wjibi).

Prof. M. Górski rektorem S. G. G. W.

WARSZAWA, (Pat). W dniu 30 b. m. odbyło się posiedzenie delegatów Wydziału Szkół Głównych Gospodarskiego Wydziału, na którym dokonano wyboru rektora. W pierwszym głosowaniu wybrany został obecny rektor prof. Jan Sosnowski, który wyboru nie przyjął.

W drugim głosowaniu na rektora został wybrany prof. uprząy i nawożenia roli dr. Marjan Górski.

Spadek bezrobocia.

WARSZAWA, (Pat). Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy na terenie całego państwa, wyniosła w dniu 27 bm. 249.422 osoby, co stanowi spadek liczby bezrobotnych w stosunku do tygodnia poprzedniego o 4.148 osób.

Caillaux delegatem na konferencję londyńską.

PARYŻ, (Pat). Na czele delegacji francuskiej na konferencję londyńską stanie prawdopodobnie przewodniczący komisji finansowej Senatu Caillaux.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, (Pat). — DEWIZY: Londyn 30.03 — 29.73, Nowy York 7.51 — 7.55 — 7.47, Paryż 35.19 — 35.01, Szwajcaria 172.73 — 171.87, Berlin w obrocie nieof. 207.75. Tend. niejednorodna.

AKCJE: Bank Polski 74 — 73.50, Cukier 17.75, Lilipol 11, Starachowice 9 — Ten 1. niejednorodna.

DOLAR w obr. pryw. 7.40 — 7.41. — ogo —

Rozbrojenie w ciągu 10 lat.

PARYŻ, (Pat). Prasa donosi, że w pakiecie 4 przewidziana ma być kłauzula, że wszyscy 4 sygnatariusze w okresie 10 lat mają przeprowadzić akcje rozbrojeniowe.

O ileby wiadomość ta była prawdziwa, państwa, które nie biorą udziału w pakiecie 4, zgodziłyby się miały na odroczenie konferencji rozbrojeniowej do czasu zakończenia prac światowej konferencji ekonomicznej w Londynie. Poza tem prasa donosi, że protokół dodatkowy do paktu 4, który

Dr. I. NEJMAN i Dr. F. NEJMANOWA

CHOROBY NERWOWE

przyjmuje od godz. 9—12 i 5—7

Wilno, Zawalna 10, tel. 16-38

Gandhi powraca do zdrowia.

WIEŚCI I OBRAZKI Z KRAJU

Za złamanie solidarności śmiertelnie poturbowany.

Okołeczni wieśniacy udający się na targ do Lebedziwa mówili się po drodze, że mają sprzedać zboże na targu po tej samej, nieco wyższej niż zwykle, cenie. Zawarta po drodze na targ umowa złamana została przez Bazylego Wasiluta m-c'a wsi Kuczek. Nie zastosował się do umowy, nie przytrzymał się ceny jak reszta kontrahentów i też najwcześniej sprzedał przywieziony towar. Oburzyło to innych wieśniaków, którzy brali

udział w powyższej umowie i kiedy Wasiluta wrócił do domu obstarili go i zaczęli bić. I z napadających uderzył Wasiluta nożem, drugi łaską z całej siły uderzył go w tylną część głowy. Wasiluta w ciężkim stanie odstawiono do szpitala.

Członków wojewódzkiego „Trustu” zatrzymano. Są to bracia Siemaszkiewicz i małżeństwo Soroko.

Przymusowe lądowanie samolotów.

Wskutek defektu silnika koło wsi Tumby na terenie gminy porzeckiej zmuszony był przymusowo lądować samolot wojskowy. Dzięki przytomności umysłu pilota samolot na nierównym i górzystym terenie wylądował bez najmniejszego wypadku.

Drugi wypadek przymusowego lądowania samolotu w pobliżu stacji kolejowej Gryśki koło Lidy. Lądowanie odbyło się uspokojenie i obszedł się bez poważniejszych uszkodzeń. Pilot z grzecznej katastrofy wyszedł bez szwanku. Po naprawieniu uszkodzonego aparatu odleciał do Lidy.

Włamanie do urzędu pocztowego w Zaniawiczach.

W nocy z 29 na 30 bm. dokonano złodziejskiego włamania do urzędu pocztowego w Zaniawiczach. Nieujawnieni narazie sprawcy, po włamaniu do drzwi frontowych przedostali się do wnętrza lokalu, gdzie po splądrowaniu pokoi zabrali kasę zawierającą 217 zł, oraz kilka wódek na ogólną sumę 457 zł. Poza tym włamywacze zabrali ze sobą drukarnię.

Wobec wypowiedzenia pracy personelowi „Tommaka”, co ma na celu obniżenie dotychczasowej skali zarobków — wśród personelu technicznego jak również obsługi autobusów panuje wielkie rozgoryczenie. W sprawie tej jak się dowiadujemy odbyło się wspólne zebranie pracowników fizycznych, na którym powstał projekt w razie poważniejszego obniżenia płac pro-

Z dyrekcji naszych arbonów.

Nowy dyrektor

Z dniem wczorajszym stanowisko dyrektora Towarzystwa Miejskich i Międzygminowych Komunikacji Autobusowych w Wilnie objął p. Jankowski dotychczasowy dyrektor Arbonu w Sosnowcu.

Jak zdołaliśmy poinformować się

25 procentowa obniżka płac w „Tommaku”.

Wymówienia personelowi umysłowemu.

W dniu wczorajszym cały personel umysłowy „Tommaka” otrzymał wypowiedzenie pracy. Wymówienia te, jak zdołaliśmy poinformować się, mają na celu redukcję pborów o 25 procent.

Jeżeli chodzi o pracowników fizycznych (obsługa autobusów), to skala zmniejszenia ich uspożeń nie została jeszcze ustalona. W sprawie tej w dniu wczorajszym w dyrekcji „Tommaka” interwenjowała delegacja pracowników.

Kwestia obniżki pborów ma być przeprowadzona w drodze porozumienia się z przedstawicielami pracowników. Również nie dopuszczają do obsługiwanego wozu przez kogoś innego.

Ostateczna decyzja w tej sprawie ma zapadnąć po próbie ugodowego porozumienia się z dyrekcją „Tommaka”.

Groźba strajku włoskiego.

Wobec wypowiedzenia pracy personelowi „Tommaka”, co ma na celu obniżenie dotychczasowej skali zarobków — wśród personelu technicznego jak również obsługi autobusów panuje wielkie rozgoryczenie. W sprawie tej jak się dowiadujemy odbyło się wspólne zebranie pracowników fizycznych, na którym powstał projekt w razie poważniejszego obniżenia płac pro-

klamowania strajku włoskiego. Strajk ten ma polegać na tym, że pracownicy normalnie stawiają się na swe stanowiska, pracować jednak nie będą, uniemożliwiając w ten sposób autobusy.

Ostateczna decyzja w tej sprawie ma zapadnąć po próbie ugodowego porozumienia się z dyrekcją „Tommaka”.

Bezwzględność w podatkach bieżących

daleko idące ulgi we wszelkich zaległościach.

W ciągu kilku ostatnich dni, jak już o tem pisaliśmy, bawili w Wilnie na inspekcji Izby Skarbowej i jej urzędów wiceminister Skarbu, Kazimierz Rożnowski.

Wiceminister Rożnowski, po zapoznaniu się z całokształtem pracy Izby Skarbowej, zatwierdził całkowicie system jej pracy zalecając szczególnie nacisk położyć na podatki bieżące, a stosować możliwie najdalej idące ulgi w podatkach zaległych.

Platnicy, zalegający z podatkami z lat ubiegłych, nie otrzymają ulg prawie w żadnym wypadku w podatkach bieżących. Izba Skarbowa będzie śledzić z całą surowością, dając do tego, by nie powiększały one sumy starych zaległości. W wyjątkowym wypadku na ulgi w podatkach bieżących mogą liczyć płatnicy, którzy nie mają

żadnych zaległości z lat ubiegłych.

Natomiast w podatkach zaległych będą stosowane jaknajdalej idące udogodnienia, by płatnik mógł się uiszczyć bez większych dodatkowych kosztów. A nianowicie Izba Skarbowa będzie mogła udzielać pewnych bonifikat w karach za zwłokę, a nawet może być całkowicie umarzać, jeżeli płatnik zabiega o to. Dotyczy to przede wszystkim zaległości z przed 31 roku włącznie, — jak podatku przemysłowego, dochodowego od przem. i innych nie odroczonej do 15 sierpnia 1933 r.

Wiceminister Rożnowski, po dokonaniu inspekcji, odechł onegdaj wieczorem do Warszawy, zegnany na dworcu przez miejscowe władze skarbowe i przedstawicieli urzędu wojewódzkiego.

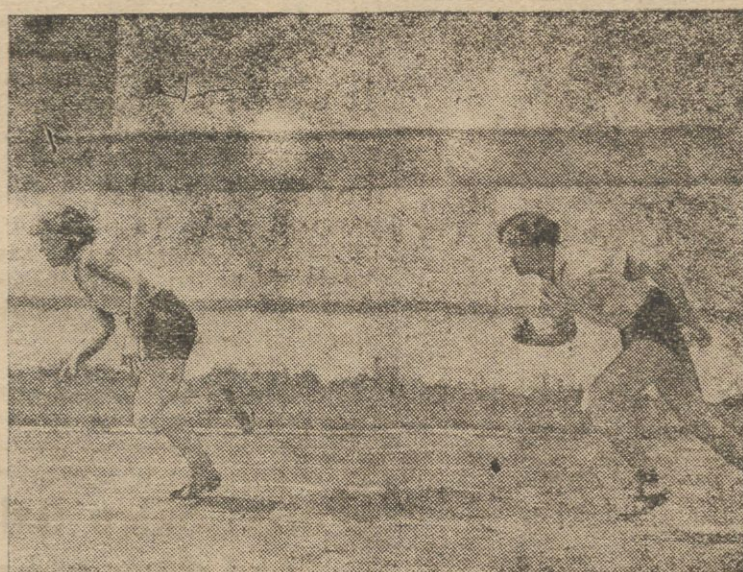
Polsko-litewskie porozumienie w sprawie przekraczania granicy na Zielone Świąta.

Na skutek porozumienia władz polsko-litewskich na Zielone Świąta będą wydawane przepustki graniczne, uprawniające do przekraczania granicy w ciągu trzech dni.

Dowiadujemy się, że w związku z tem z Litwy do Polski ma przybyć większa ilość młodzieży szkolnej z odwiedzin do krewnych.

KURJER SPORTOWY

Walasiewiczówna na starcie.



W ramach lekkoatletycznych mistrzostw Warszawy Stanisława Walasiewiczówna dokonała ponownej próby pobicia rekordu światowego Czeskiej Menzlikowej na 50 mtr.

Pawłowski prowadzi przed Naczulskim.

Po obliczeniu ostatnio strzelonych bramek piłkarskich okazało się, że najwięcej ma „na swoim sumieniu” strzelonych bramek Pawłowski, który za rok trzy bramki na meczu z ZAKS. i w ten sposób zdecydowanie wysunął się obecnie na czoło tabeli, mając sześć bramek.

Tuż za Pawłowskim znajduje się jego najgroźniejszy rywal — kolega klubowy Naczulski, który strzelił 5 bramek.

W trzeciej grupie po 4 bramki strzelone mają: Godlewski, Antokolec, Zejdel.

Zapewne w pośród tych pięciu piłkarzy wyeliminowany zostanie „król” strzelców.

Oczywiście, że najwięcej szans mają piłkarze wojskowi i Pawłowski, który w tym czasie będzie grał w ZAKS. i w spotkaniu W. K. S. — Makabi rozstrzygnie się również sytuacja między Pawłowskim, Naczulskim, a Antokolem.

Słowem nie pewnego jeszcze mówić nie można, bo nawet w ostatnim meczu o mistrzostwo, który odbędzie się 29 czerwca pomiędzy W. K. S., a ZAKS, może rozegrać się los „króla” strzelców.

Najbliższe mecze mogą jednak wprowadzić pewne przesunięcia.

W sobotę Ognisko może dać możliwość Godlewskiemu zdobyć kilku bramek z ZAKS. a w spotkaniu W. K. S. — Makabi rozstrzygnie się również sytuacja między Pawłowskim, Naczulskim, a Antokolem.

Słowem nie pewnego jeszcze mówić nie można, bo nawet w ostatnim meczu o mistrzostwo, który odbędzie się 29 czerwca pomiędzy W. K. S., a ZAKS, może rozegrać się los „króla” strzelców.

W każdym bądź razie ofiarowanie przez „Kurjer Wileński” nagrody

Woda w podziemiach Bazyliki.

Jak wiadomo do podziemi Bazyliki przedostaje się woda podskórna. Woda zalała krypte królewską w Bazylice. Onegdaj podjęta została próba usunięcia wody z krypty. Próba ta jednak nie dała pożądanego rezultatu. Ostatecznie wypompowanie wody z podziemi nastąpi po usunięciu pali drewnianych.

Poziom wody w krypcie królewskiej wala się obecnie od 8 do 10 cm.

Praca ustawodawcza ostatniej sesji sejmowej.

Straniam Rady Grodzkiej BBWR. w Wilnie odbędzie się dziś o godz. 18 w sali Ogniska Kolejowego (ul. Kolejowa 19) odczyt p. dr. Stefana Brokowskiego na temat „Praca ustawodawcza ostatniej sesji sejmowej”. Wstęp na powyższe zebranie dla członków Rady Grodzkiej i sympatyków BBWR. — wolny.

Pociągi radjowe.

Dowiadujemy się, że z dniem 1-m czerwca r. b. będą kursować pociągi z wagonami, zaopatrzonymi w instalacje radjowe na następujących liniach: Warszawa — Zbrydowice, Warszawa — Hel, Warszawa — Poznań, Warszawa — Wilno, Warszawa — Łódź, Warszawa — Lwów, Warszawa — Krynica i Kraków — Zakopane.

Zwolnienie kierowniczkich agencji pocztowej w Kolonii Wileńskiej.

W poniedziałkowym numerze „Kurjera” donosiliśmy o ujawnieniu nadużyć w agencji pocztowej Kolonii Wileńskiej oraz o zatrzymaniu pod zarzutem dopuszczenia się sprzeczliwych kierowniczkich wspomnianej agencji Trzebiakówny.

Obecnie dowiadujemy się w uzupełnieniu następujących szczegółów:

Po szczegółowym przesłuchaniu zatrzymanej oraz zbadaniu sprawy przez komisję kontrolną Wileńskiej Dyrekcji Poczt i Tel. okazało się, iż Trzebiakówna dopuściła się jedynie w dwóch wypadkach przetrzymywania drobnych wódek, bez zezwolenia ich przywłaszczania.

Pierwszą więc przypuszczenie o rzekomo dokonaniu przez Trzebiakównę znacznych nadużyć nie potwierdziło się. Władze sądowe — Sędzię, które na podstawie wyników wstępnego pierwotnego dochodzenia policyjnego Trzebiakównę aresztowały, obecnie nakaz ten cofnęły, wobec czego aresztowana zwolniona z aresztu.

Sprawa przeciwko niej zostanie umorzona.

SUDORYN
WPROSZUKUJ
POT NIEMILĄ JEGO WÓD

Urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 29, poz. 253) został już ustalony skład wojewódzkiego urzędu rozjemczego do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich, którego orzecznictwu podlegają sprawy wniesione przez posiadaczy gospodarstw wiejskich o obszarze ponad 100 ha.

Przewodniczącym urzędu został mianowany Sędzia Sądu Apelacyjnego w Wilnie p. Wacław Węgrowicz, zastępcą zaś — Sędzia Sądu Apelacyjnego p. Józef Folejewski.

Ponieważ nie zostało jeszcze zorganizowane biuro urzędu, w wypadkach, wymagających zawieszenia egzekucji, w trybie art. 28 wymienionej na wstępie ustawy, bądź innej szybkiej interwencji urzędu rozjemczego, należy wnosić podania za pośrednictwem wojewódzkiego biura do spraw finansowo-rolnych, które będzie narazie spełniać inne funkcje sekretariatu urzędu rozjemczego.

Wnioski posiadaczy gospodarstw wiejskich o obszarze do 100 ha podlegają orzecznictwu powiatowych urzędów rozjemczych.

Urząd rozjemczy będzie pobierał opłatę w wysokości 1 i pół proc. od określonej we wniosku kwoty, drobne opłaty kancelaryjne, oraz koszty postępowania (eksperty, świadkowie i t. p.). W sprawie opłat ma się jeszcze ukazać rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Wobec tego, że urzędy rozjemcze są instytucją przejściową, zadaniem, której jest odłożenie rolnictwa, wszyscy posiadacze warsztatów rolnych powinni dokładnie przejrzeć swoje długie i ustalić, czy za pośrednictwem urzędów rozjemczych nie dało by się uzyskać dogodniejszych warunków spłaty wierzycieli, gdyż po ewentualnym uchyleniu ustawy o urzędach rozjemczych jedyną drogą obniżenia nadmiernego zadłużenia będzie dobrowolny układ z wierzycielem, ten ostatni zaś będzie wówczas panem sytuacji i rzadko zgodzi się na obniżenie swojej wierzycielności i nadmiernego procentowania.

Również nie należy ograniczać się do chwilowego zaspokojenia wierzyciela kosztem drobnej nadpłaty, czy obniżenia, danej w dobie obecnych ustaw ratowniczych, gdyż wierzyciel i tak będzie wyczekiwał, aż do chwili uchylenia tych ustaw, a wówczas dopiero z całą bezwzględnością może zacząć dłużnika licytować.

Pomostem pomiędzy urzędami rozjemczymi a rolnikami są wojewódzkie i powiatowe biura do spraw finansowo-rolnych, których zadaniem jest udzielanie szczegółowych wyjaśnień i porad, oraz sprawdzanie wniosków wnoszonych przez rolników do urzędów rozjemczych. Dlatego też lepiej przed wniesieniem sprawy do urzędu rozjemczego zasięgnąć porady w biurze do spraw finansowo-rolnych.

Wojewódzkie Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych i Wojewódzki Urząd Rozjemczy mieszczą się przy Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie, zaś powiatowe biura i urzędy rozjemcze — przy Sejmikach.

RADIO

WILNO.

ŚRODA, dnia 31 maja 1933 roku.

11.40: Przegląd prasy, Kom. meteor. Czas. 12.05: Audycja dla poborowych (muzyka). 13.20: Kom. meteor. 14.40: Progr. dzienny. 14.45: Muzyka popularna (płyty). 15.15: Gł. da roln. 15.25: Kom. Zw. Młod. Polsk. 15.35: Program dla dzieci. 16.00: Muzyka niemiecka (płyty). 16.40: „O hodowli psa” odczyt. 17.00: Utwory Rossiniego (płyty). 17.40: „Społeczne porady prawne” odczyt. 17.55: Program na czwartek. 18.00: „Na torze lazienkowskim” pogad. 18.15: Muzyka taneczna (płyty). 18.35: Wład. bieżące. 18.40: Przegląd literacki. 18.55: Rozmait. 19.00: Codzienny ode. pow. 19.10: Rozmait. 19.15: „Gł. da Albina mowa”. 19.30: „Sport w Wilnie” wywiad z ptk. Zygmunt Wędrę z okazji Tygodnia Propagandy Sportu. 19.45: Pras. dz. radj. 20.00: Pogadanka muzyczna. 20.15: Koncert kameralny. 21.15: Wład. sport. Dod. do pras. dz. radj. 21.20: Muzyka. 21.35: Koncert chóru Dana. 21.45: „Na widokreku” 22.25: Muzyka. 22.35: Odczyt esperanto. 22.55: Kom. meteor. 23.00: Muzyka taneczna.

WARSZAWA.

ŚRODA, dnia 31 maja 1933 roku.

16.00: Płyty gramofonowe. 19.20: „Skryżka Pocztowa Rolnicza”. 19.30: Felj. liter. p. t. „Literatura słowacka”.

NOWINKI RADJOWE.

KONCERT UTWORÓW BRAHMSA.

Dzisiaj, we środę jako w setną rocznicę urodzin Jana Brahmsa Polskie Radio poświęca koncert kameralny o godz. 20.15 twórcy set wielkiego kompozytora. W programie fragment sonaty na skrzypce i fortepian oraz pełen skupienia kwartet smyczkowy — c-moll, wreszcie kwartet stanowiący najdoskonalniejszy wyraz liryzmu. Jako wykonawcy wystąpią: Kwartet Polski, Helena Lipowska, obdarzona pięknym sopranem lirycznym oraz świetna skrzypkaczka Irena Dubiska.

WYWIAD SPORTOWY.

Z okazji „Tygodnia Propagandy Sportu” odbędzie się dzisiaj przed mikrofonem wileńskim wywiad radiowy referenta sportowego p. J. Niecieckiego z ptk. Zygmunt Wędrę.

Krwawa bójka w piwiarni.

Jeden z gości ciężko ranny. Nożownika aresztowano.

Wczoraj wieczorem w restauracji Jana Ruszyńskiego przy ulicy Nowogrodzkiej 27 wywiązała się bójka pomiędzy kilkoma osobnikami, którzy wstąpili do restauracji na piwo. Podczas bójki Wincenty Kozłowski zamieszkały przy ul. Dobrej Rady 4 został ugodzony nożem w brzuch. Zawezwane pogotowie ratunkowe przewiozło rannego w stanę bardzo

ciężko do szpitala żydowskiego gdzie podano go niezwłocznie operacji.

Nożownika, Józefa Rudzińskiego (Świerkowska 12) aresztowano i osadzono w areszcie centralnym.

Właściciel piwiarni został również pomszkodowany, gdyż w czasie bójki urządził piwiarnię uległo częściowo zdemolowaniu.

